

13. Кодекс Естонії про адміністративні правопорушення від 8 липня 1992. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://estonia.news-city.info/docs/sistemsf/dok_iercgz/page12.htm.

14. Закон про адвокатуру Естонії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.advokatuur.ee/ru/zakon-ob-advokature>.

15. Федеральне положення про адвокатуру від 01.08.1959 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/bundesrechtsanwaltsordnung-ukr.pdf>.

16. Коломоєць Т.О. Штрафи за законодавством про адміністративні правопорушення України. – Запоріжжя: Верже, 2000. – 240 с.

УДК 342.95:355

РОЗПОРЯДНИКИ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ: ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДУ

ADMINISTRATORS OF PUBLIC INFORMATION IN ENVIRONMENTAL FIELD: APPROACH OF DETERMINATION OF STRUCTURE

Макогонюк Ю.Ю.,

*здобувач кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

Запропоновано та обґрунтовано підхід щодо визначення складу розпорядників публічної інформації в екологічній сфері. Акцентовано увагу на необхідності проведення міжгалузевих досліджень у галузі адміністративного, інформаційного та екологічного права. Визначено, що органи виконавчої влади в екологічній сфері можуть бути учасниками інформаційних відносин (правовідносин) в якості розпорядників публічної інформації в екологічній сфері. Встановлено склад розпорядників, дана характеристика їх завдань, функцій і повноважень.

Ключові слова: розпорядники публічної інформації, екологічна сфера, органи виконавчої влади, загальні та спеціальні функції державного управління, інформаційна функція, управлінська інформація, адміністративно-правові повноваження, інформаційно-правові повноваження.

Предложен и обоснован подход к определению состава распорядителей публичной информации в экологической сфере. Акцентировано внимание на необходимости проведения межотраслевых исследований в области административного, информационного и экологического права. Установлено, что органы исполнительной власти в экологической сфере могут быть участниками информационных отношений (правоотношений) в качестве распорядителей публичной информации в экологической сфере. Определён состав распорядителей, дана характеристика их задач, функций и полномочий.

Ключевые слова: распорядители публичной информации, экологическая сфера, органы исполнительной власти, общие и специальные функции государственного управления, информационная функция, управленческая информация, административно-правовые полномочия, информационно-правовые полномочия.

The author has offered and grounded an approach to determine staff of disposers of public information within environmental field. Special attention is paid on need for conducting cross-sectoral research in field of administration, information and environmental law. It is established that executive authorities within environmental field may be participants of information relations (legal relations) as disposers of public information within environmental field. The staff of disposers is determined; characteristics of their tasks, functions and powers are presented.

Key words: disposers of public information, environmental sphere, executive authorities, general and specific functions of state department, information function, management information, administrative and legal authorities, information and legal authorities.

Актуальність теми. Формування інформаційного суспільства в Україні передбачає створення ефективних механізмів забезпечення доступу до інформації, у тому числі публічної. Разом із тим, варто зазначити, що в умовах зростання антропогенного впливу на навколишнє природне середовище, формування незворотних негативних наслідків та їх глобалізації особливого значення набуває екологічна сфера інформаційного суспільства. Слід наголосити на тому, що забезпечення доступу до публічної інформації в екологічній сфері в умовах зростання ролі громадянського суспільства набуває важливого значення. Перш за все, це пояснюється тим, що надання

доступу до публічної інформації в екологічній сфері дає можливість громадянському суспільству своєчасно надавати оцінку, а за необхідності – впливати на стан суспільних відносин в екологічній сфері. У свою чергу, отримання доступу до такої інформації, зазвичай, потребує взаємодії з відповідними розпорядниками публічної інформації в екологічній сфері. Слід зазначити, що на даний час відсутні ґрунтовні наукові дослідження розпорядників публічної інформації в екологічній сфері, їх складу, функцій, завдань та повноважень, що певною мірою пов'язано з недостатньою взаємодією фахівців у галузі адміністративного, інформаційного та екологічного права.

І це, у свою чергу, зумовлює актуальність проведення такого дослідження, а отже, і теми цієї статті.

Мета статті полягає в: 1) обґрунтуванні того, що: а) органи виконавчої влади України в екологічній сфері постають не лише органами державного управління в зазначеній сфері, але й розпорядниками відповідної публічної інформації; б) органи виконавчої влади України в екологічній сфері є не лише суб'єктами адміністративного права, але й суб'єктами інформаційного права; 2) визначенні їх складу, завдань, функцій та повноважень.

Теоретико-методологічним підґрунтям статті постають дослідження вчених у галузі адміністративного права (В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, Т.О. Коломєць, І.В. Курило, В.К. Колпакова та ін.), у галузі інформаційного права (І.В. Арістової, К.І. Белякова, А.І. Марущака, А.М. Новицького та ін.), в галузі екологічного права (А.П. Гетьмана, І.В. Гиренко, В.Ю. Уркевича, Ю.С. Шемшученка, М.В. Шульги та ін.).

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що виходячи із положень ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [1], до складу розпорядників публічної інформації, у тому числі в екологічній сфері, входять як суб'єкти владних повноважень, так і інші розпорядники. Усвідомлюючи важливість дослідження всіх розпорядників публічної інформації в екологічній сфері, вважаємо за доцільне в межах цієї статті акцентувати увагу на суб'єктах владних повноважень в екологічній сфері.

Основними характеристиками будь-якої системи є структура її елементів, розподіл функцій між ними, взаємозв'язок елементів структури всередині її та з навколишнім оточенням. При цьому треба врахувати відмінність понять структури апарату (суб'єктів) управління і структури управління (системи управління). Зокрема поняття структури управління відноситься як до керуючої, так і до керованої підсистем (тобто суб'єктів і об'єктів управління). Поняття структури апарату (суб'єктів) управління вужче за обсягом, оскільки охоплює побудову лише керуючих суб'єктів, яка об'єднує багато конкретних, локальних організаційних структур [2, с. 58–59]. Саме структуру таких суб'єктів державного управління ми будемо розглядати у статті.

Підкреслимо, що відповідно до чинного законодавства України до системи органів виконавчої влади належить Кабінет Міністрів України (вищий орган у системі органів виконавчої влади), центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації (органи виконавчої влади на місцях). До системи центральних органів виконавчої влади (далі – центральні ОВВ) Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» [3] відносить міністерства України та інші центральні ОВВ, які відрізняються між собою за обсягом повноважень, а саме: міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, а інші центральні ОВВ виконують окремі функції з реалізації державної політики. Інші центральні ОВВ, відповідно до Закону [4], можуть утворюватися згідно з установленим порядком, у формі служб, агентств

або інспекцій, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) через відповідних міністрів [3].

Проведені дослідження системи органів виконавчої влади в Україні показали, що, враховуючи класифікацію органів виконавчої влади за сферою компетенції [4, с. 19], до складу органів виконавчої влади в екологічній сфері слід відносити: 1) органи загальної компетенції – Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації; 2) органи галузевої компетенції – Міністерство екології та природних ресурсів України; Міністерство аграрної політики та продовольства України; Міністерство енергетики та вугільної промисловості України; 3) органи спеціальної компетенції: 3.1) державні агентства: Державне агентство водних ресурсів України; Державне агентство України з управління зоною відчуження; Державне агентство лісових ресурсів України; Державне агентство рибного господарства України; Державне агентство енергоефективності та енергозбереження України; 3.2) державні інспекції: Державна екологічна інспекція України; Державна інспекція ядерного регулювання України; 3.3) державні служби: Державна служба геології та надр України; Державна служба України з питань праці; Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів; Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру; Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

Крім того, зазначимо, що серед вказаних органів виконавчої влади лише Міністерство екології та природних ресурсів України та Державна екологічна інспекція України є органами виконавчої влади, повноваження яких у повній мірі спрямовані на формування та (або) реалізацію державної політики у екологічній сфері. Сучасна модель публічного управління не можлива без Державної екологічної інспекції, яка є спеціальним уповноваженим центральним органом виконавчої влади [5, с. 289]. Інші ж органи формують та (або) реалізують державну політику в екологічній сфері лише частково, поряд зі своїми основними повноваженнями в інших сферах державної політики.

Досліджуючи органи державної виконавчої влади, які цілком здійснюють владні управлінські функції в екологічній сфері, що пов'язані з формуванням та реалізацією державної політики у вказаній сфері, вважаємо за необхідне окреслити основну мету державної екологічної політики. Так, згідно з положеннями Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» [6], метою національної екологічної політики є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем [6].

Разом із тим зазначимо, що реалізація екологічної політики потребує здійснення відповідної орга-

нізаційно-розпорядчої діяльності спеціально уповноважених державних органів, що спрямована на досягнення мети та завдань такої політики. І така діяльність дістала назву управління у сфері екології (екологічного управління) [6, с. 86]. Таким чином, зазначені спеціально уповноважені органи постають учасниками управлінських відносин, другою стороною яких можуть бути, наприклад, інші органи виконавчої влади. Правове регулювання таких управлінських відносин здійснюється за допомогою норм адміністративного права, а отже, спеціально уповноважені органи, як суб'єкти адміністративного права реалізують свій адміністративно-правовий статус у відповідних правовідносинах.

На основі проведених досліджень у роботі було висунуто гіпотезу, що при здійсненні функцій державного управління в екологічній сфері (як окремих видів організаційно-розпорядчої діяльності спеціально уповноважених державних органів) органами виконавчої влади акумулюється інформація щодо екологічної сфери і вони постають суб'єктами інформаційного права. І дана гіпотеза підлягає перевірці шляхом дослідження системи вказаних функцій та їх реалізації.

У першу чергу, слід відмітити, що ані у чинному законодавстві [6; 8], ані у науковій літературі фахівцями з екологічного права [9, с. 34; 10, с. 88; 11, с. 109] на даний час не вироблено єдиного підходу до визначення системи так званих функцій екологічного управління. Так, система зазначених функцій поділяється за різними критеріями наступним чином:

– «за сферою застосування»: 1) загальні (планування; прогнозування; координація; організаційна діяльність; облік; контроль і нагляд); 2) спеціальні (стандартизація та нормування; ліцензування; встановлення лімітів; екологічний моніторинг; ведення державних природоресурсних кадастрів; ведення Червоної книги, розподіл і перерозподіл ресурсів тощо) [9, с. 34];

– «за призначенням»: 1) організаційні (просторово-територіальний устрій об'єктів природи; ведення природоресурсних кадастрів; екологічне прогнозування; екологічне планування); 2) попереджувально-охоронні (екологічний моніторинг; екологічний аудит; екологічна експертиза; екологічне страхування); 3) стабілізаційні (інформування про стан довкілля; екологічна стандартизація і нормування; екологічне ліцензування) [10, с. 88];

– «за суб'єктами здійснення»: 1) від імені держави – державний моніторинг довкілля, державний облік та ведення державних кадастрів природних ресурсів, екологічні ліцензування, стандартизація та нормування, екологічна сертифікація; 2) на рівні суб'єктів господарювання – екологічний менеджмент, екологічний аудит, екологічне декларування; 3) від імені держави та інших суб'єктів – наприклад, програмування та прогнозування, екологічна експертиза тощо [12]. Відмітимо, що, зважаючи на предмет нашого дослідження, у роботі акцентується увага саме на класифікації функцій першої та третьої окреслених груп.

Слід зазначити, що загальні функції екологічного управління (планування, прогнозування, координація, організація діяльності, облік, контроль і нагляд) є характерними для будь-яких органів виконавчої влади, а їх здійснення зумовлено необхідністю виконання поставлених перед ними завдань. Разом із цим, проведений у дослідженні аналіз засвідчив, що вказані функції є найбільш притаманними саме органам загальної компетенції у екологічній сфері (КМУ, місцевим державним адміністраціям). Органам же спеціальної та галузевої компетенції більш притаманні саме спеціальні функції екологічного управління.

У роботі був зроблений висновок, що загальні та спеціальні функції екологічного управління мають спільну основу. Однак у діяльності органів виконавчої влади в екологічній сфері галузевої та спеціальної компетенції загальні функції набувають спеціального змісту та перетворюються у спеціальні функції екологічного управління. Так, наприклад:

– загальна функція обліку є подібною до функції ведення кадастрів природних ресурсів, оскільки основою її здійснення є облік природних ресурсів;

– загальна функція прогнозування є подібною до функції екологічного моніторингу, оскільки метою її здійснення є прогнозування змін в екологічній сфері;

– загальна функція організації діяльності є подібною до дозвільної діяльності в екологічній сфері, як спеціальної функції екологічного управління, оскільки вона здійснюється з метою організації здійснення діяльності суб'єктами екологічної сфери відповідно до вимог чинного законодавства тощо.

Проведений аналіз показав доцільність більш детального опрацювання саме спеціальних функцій екологічного управління. Враховуючи обмежений обсяг статті, пропонується дослідити здійснення органами державної виконавчої влади в екологічній сфері таких спеціальних функцій екологічного управління, як екологічний моніторинг та екологічна експертиза.

У першу чергу, було здійснено аналіз функції державного екологічного моніторингу. До речі, завданням екологічного моніторингу як у науці, так і в нормативно-правових актах визначено інформаційне забезпечення в екологічній сфері. Так, наприклад, на думку М.М. Бринчука, моніторинг є специфічним джерелом інформації, що необхідний для забезпечення раціонального природокористування та охорони довкілля [12, с. 264]. А.П. Гетьман та В.Ю. Уркевич визначають моніторинг інформаційною системою спостережень, яка складається із збирання, оброблення та аналізу інформації [7, с. 77]. У монографії В.Б. Авер'янова [13, с. 216] державний екологічний моніторинг розуміється як система спостережень, збирання, обробки, передавання, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін і розроблення наукового обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Водночас і ст. 22 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [8] містить аналогічне ви-

значення системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

Слід зазначити, що екологічний моніторинг, на думку В.Д. Погребенника, виконує дві взаємопов'язані функції: 1) спостереження; 2) попередження. Разом із тим, під час моніторингу, як наголошує автор, здійснюється спостереження, оцінка та прогноз стану навколишнього середовища [14, с. 164]. Схожу позицію займають і автори А.П. Гетьман та В.Ю. Уркевич, які до обов'язкових складових змісту екологічного моніторингу включають: 1) інформування; 2) аналіз; 3) оцінювання; 4) прогнозування [7, с. 77]. Узагальнюючи позиції науковців, вважаємо за необхідне змістом екологічного моніторингу вважати збір інформації (спостереження), її аналіз та прогнозування. Така позиція дозволила усвідомити те, що реалізація функції державного екологічного моніторингу здійснюється паралельно з інформаційною функцією, а отже, потребує існування відповідних інформаційно-правових повноважень у певних органів виконавчої влади в екологічній сфері. Тобто, ці органи мають бути не лише суб'єктами адміністративного права, але й суб'єктами інформаційного права.

Як справедливо відмічає Ю.С. Шемшученко, мета та завдання моніторингу зумовлюються потребою органів держави у певних видах відповідним чином оціненої інформації [15, с. 95]. У свою чергу, така оцінена інформація, що отримується в результаті здійснення екологічного моніторингу, використовується для ухвалення рішень у екологічній сфері органами державної влади та місцевого самоврядування та надається їм безкоштовно в порядку, передбаченому чинним законодавством України [7, с. 104].

Варто зауважити, що отримання оціненої інформації в екологічній сфері для прийняття управлінських рішень є не єдиною метою здійснення екологічного моніторингу. Так, у роботі поділяється позиція А.П. Гетьмана та В.Ю. Уркевича про те, що завдання екологічного моніторингу є значно ширшими та включають: 1) своєчасне виявлення, оцінювання та опрацювання на цій основі рекомендацій і прогнозування дій стосовно попередження й усунення негативних процесів, що відбуваються у довкіллі; 2) підвищення рівня вивчення і знань про екологічний стан довкілля; 3) підвищення рівня оперативності та якості інформаційного обслуговування користувачів на всіх рівнях; 4) підвищення якості обґрунтування природоохоронних заходів та ефективності їх здійснення; 5) сприяння розвиткові міжнародного співробітництва у галузі охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки [7, с. 79]. На нашу думку, під час екологічного моніторингу формується (створюється) інформація, яка необхідна як для вироблення адекватних управлінських рішень органів виконавчої влади, так і для реалізації права фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів владних повноважень) на доступ до публічної інформації в екологічній сфері.

З огляду на предмет нашого дослідження, вважаємо за необхідне також підкреслити, що в процесі

здійснення екологічного моніторингу суб'єктами владних повноважень на початковому етапі моніторингу збирається інформація в екологічній сфері одного характеру, яка згодом в результаті аналізу та прогнозування, на нашу думку, набуває зовсім іншого характеру. Наприклад, моніторинг ґрунтів передбачає отримання інформації в екологічній сфері про стан ґрунтів. У результаті ж аналізу такої інформації та її прогнозування суб'єктами владних повноважень створюється інформація про те, наприклад, наскільки дані ґрунти відповідають вимогам екологічної безпеки, які причини такого їх стану та які заходи попередження, недопущення подібної ситуації мають бути вжиті.

Виходячи із існуючих класифікацій функцій державного екологічного моніторингу («за призначенням» – загальний, кризовий, фоновий; «за об'єктами» – моніторинг земель, вод, лісів, тваринного світу та ін.), визначено склад органів виконавчої влади України галузевої та спеціальної компетенції, що реалізують цю функцію. Цими органами постають: Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Державне агентство земельних ресурсів України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державна служба геології та надр України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державна служба України з надзвичайних ситуацій та їх територіальні органи, підприємства, установи та організації, що належать до сфери їх управління обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями в межах їх компетенції. Аналіз повноважень зазначених вище органів дозволив переконатися, що серед них існують і адміністративно-правові, і інформаційно-правові повноваження. Це означає, що перелічені органи можуть бути учасниками інформаційних відносин (правовідносин), а саме, розпорядниками публічної інформації в екологічній сфері.

Наступною функцією державного управління в екологічній сфері (яка тісно пов'язана з функцією екологічного моніторингу) є функція екологічної експертизи. Згідно з положеннями Закону України «Про екологічну експертизу» [6] під екологічною експертизою в Україні розуміється вид науково-практичної діяльності уповноважених державних органів, еколого-експертних формувань та об'єднань громадян, що ґрунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі та оцінці передпроектних, проектних та інших матеріалів чи об'єктів, реалізація і дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього природного середовища, і спрямована на підготовку висновків про відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки [16]. Згідно із ст. 4 вказаного Закону метою екологічної експертизи є запобігання негативному впливу антропогенної діяльності на стан

навколишнього природного середовища та здоров'я людей, а також оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації на окремих територіях і об'єктах [16].

З огляду на проаналізований зміст та завдання екологічної експертизи, як спеціальної функції державного управління в екологічній сфері, цілком справедливим, на нашу думку, видається позиція М.О. Мельник про те, що під час здійснення екологічної експертизи реалізується принцип попередження, запобігання можливому негативному впливу на довкілля [17]. Разом із тим, екологічна експертиза розглядається науковцями, як інструмент оцінювання впливу антропогенної діяльності на довкілля [17; 18], а також як інструмент прийняття управлінських рішень [19].

Дослідження показали, що інформація в екологічній сфері, якою володіють суб'єкти здійснення екологічної експертизи, відрізняється за характером та змістом від тієї інформації в екологічній сфері, яку вони створюють під час реалізації вказаної функції. Так, наприклад, суб'єкти владних повноважень отримують та володіють певними вихідними даними для проведення екологічної експертизи, а саме: 1) відомостями (тобто, інформацією) про заплановані заходи (проекти); 2) відомостями (тобто, інформацією) про реальний стан навколишнього середовища; 3) відомостями (тобто, інформацією) про вимоги чинного законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, яких слід дотримуватися. Оцінивши та співставивши такі вихідні дані, суб'єкти здійснення екологічної експертизи готують висновок (тобто, створюють інформацію) про відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки. І, очевидно, що дана інформація в екологічній сфері має вже зовсім інший характер та зміст.

Аналіз існуючих нормативно-правових актів України, а також особливостей об'єктів державної екологічної експертизи дозволив визначити склад органів виконавчої влади України, що реалізують функцію екологічної експертизи. Це, передусім, Міністерство екології та природних ресурсів України, еколого-експертні підрозділи, спеціалізовані установи державних адміністрацій. Дослідження повноважень зазначених органів засвідчили, що (як і у випадку реалізації функції державного екологічного моніторингу) серед них є і адміністративно-правові, і інформаційно-правові повноваження. Тобто, перелічені органи можуть бути учасниками інформаційних відносин (правовідносин), а саме, розпорядниками публічної інформації. Це підтверджується і тим, що в отриманні такої інформації зацікавлені фізичні та юридичні особи, а гарантії надання публічної інформації закріплені у Законі України «Про доступ до публічної інформації» [1].

Висновки. Запропоновано підхід щодо обґрунтованого визначення складу державних розпорядників публічної інформації в екологічній сфері. Доведено, що такими розпорядниками постають органи виконавчої влади України в екологічній сфері, оскільки: а) вони постають не лише суб'єктами адміністративного права, але й суб'єктами інформаційного права; б) вони є учасниками інформаційних відносин (правовідносин) щодо надання доступу до публічної інформації фізичним та певним юридичним особам; в) вони мають належні інформаційно-правові повноваження для забезпечення такого доступу.

Враховуючи важливість вирішення проблеми доступу до публічної інформації в екологічній сфері, у тому числі можливість впливати на суспільні відносини в екологічній сфері, вважаємо, що забезпечення доступу до відповідної публічної інформації потребує розробки належного організаційно-правового механізму, що і буде поставати необхідною складовою наших подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
2. Курило В.І. Адміністративні правочини у сільському господарстві України: сучасна парадигма: Монографія / За заг. ред. В.К. Шкарупи. – К.: Магістр – XXI сторіччя, 2007. – 312 с.
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.
4. Адміністративне право України: підручник / Ю.П.Битяка, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 544 с.
5. Гиренко І.В. Правова охорона рослинного світу України: сучасна парадигма. Монографія / за заг. ред. В.І. Семчика. – К.: НУБіП України, 2015. – 433 с.
6. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
7. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / За ред. А.П. Гетьмана та В.Ю. Уркевича. – Х., 2012. – 448 с.
8. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
9. Малишко М.І. Основи екологічного права України: [навч. посібник] / М.І. Малишко. – К.: МАУП, 1999. – 152 с.
10. Екологічне право України: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А.П. Гетьмана та М.В. Шульги. – Х.: Право, 2009. – 328 с.
11. Завгородня В.М. Система і класифікація функцій державного управління у сфері природокористування і охорони довкілля / В.М. Завгородня // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 1 (4). – С. 120–124.
12. Екологічне право України. Академічний курс: підруч. – Друге видання / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.

13. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: Юрид. думка, 2005. – 624 с.
14. Погребенник В.Д. Екологічний моніторинг: концепції, принципи, системи / В.Д. Погребенник // Вимірювальна техніка та метрологія. – 2005. – № 65. – С. 165–171.
15. Шемшученко Ю.С. Комплексная экологическая экспертиза и мониторинг окружающей среды / Ю.С. Шемшученко // Сов. государство и право. – 1978. – № 10. – С. 91–95.
16. Про екологічну експертизу: Закон України від 09 лютого 1995 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/45/95>.
17. Мельник М.О. Екологічна експертиза як інструмент оцінювання впливу антропогенної діяльності на довкілля / М.О. Мельник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: eztuir.ztu.edu.ua/3813/1/268.pdf.
18. Третяк Т.О. Правові аспекти державної екологічної експертизи, як засобу забезпечення проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище у сфері будівництва / Т.О. Третяк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2012. – Випуск 92. – С. 40–45.
19. Макарова С.О. Екологічний моніторинг як інструмент прийняття управлінських рішень / С.О. Макарова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: chromeextension://oemmnndcblbdoiebfnladdacbfmadadm/http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putpr/2011-3/doc/4/04.pdf.

УДК 342.922

СУБ'ЄКТИ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

SUBJECTS OF PROCEEDINGS IN CASES OF VIOLATIONS OF LEGISLATION ON CONSUMER PROTECTION

Менів Л.Д.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права та процесу
Національного університету державної податкової служби*

Стаття присвячена висвітленню питань статусу суб'єктів провадження у справах про порушення законодавства про захист прав споживачів. Автор акцентує увагу на проблемних питаннях адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження. Пропонуються шляхи вдосконалення адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження у досліджуваній сфері.

Ключові слова: провадження, суб'єкт провадження, адміністративно-процесуальний статус, справи про порушення законодавства про захист прав споживачів, Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів.

Статья посвящена освещению вопросов статуса субъектов производства по делам о нарушении законодательства о защите прав потребителей. Автор акцентирует внимание на проблемных вопросах административно-процессуального статуса субъектов производства. Предлагаются пути совершенствования административно-процессуального статуса субъектов производства в исследуемой сфере.

Ключевые слова: производство, субъект производства, административно-процессуальный статус, дела о нарушении законодательства о защите прав потребителей, Государственная инспекция Украины по вопросам защиты прав потребителей.

Article is devoted to administrative and procedural status of subjects of cases of violation of legislation on consumer protection. The author focuses on problematic issues of administrative and procedural status of subjects of proceedings. Ways of improving administrative and procedural status of subjects of proceedings in study area.

Key words: proceedings, subject of proceedings, administrative and procedural status of case of violation of legislation on consumer protection, State Inspection of Ukraine on Consumer Protection.

Актуальність теми. Забезпечення основних суб'єктів провадження в справах про порушення законодавства про захист прав споживачів правовими можливостями, достатніми для реалізації ними своїх процесуальних прав і обов'язків, сприяє зміцненню режиму законності в досліджуваній сфері, слугує важливим чинником виконання завдань провадження в справах про порушення законодавства про захист прав споживачів.

Науково-теоретичним підґрунтям досліджуваних проблем є наукові праці таких фахівців у галузі адміністративного права: О.В. Зверєвої [1], Р.А. Калюжного [2], М.А. Катис [3] та інших. Без-

перечно, наукові праці названих учених мають важливу наукову і практичну цінність. Водночас слід визнати, що питання вдосконалення адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження у справах про порушення законодавства про захист прав споживачів у вітчизняній науці спеціально не вивчались, в існуючих працях ці питання досліджувались фрагментарно або в рамках ширшої проблематики, без комплексного підходу. Саме тому метою статті є подальша теоретична розробка питань адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження та шляхів його удосконалення.